

مجموعہ آثار

علامہ سید مرتضیٰ عسکری

برگسترہ کتاب و سنت

مترجمہ: محمد جواد کرمی

صلوات بر محمد و آل محمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پر کسبِ کتاب و سنت

صلوات پر محمد و آل محمد

تألیف: علامہ سید مرتضیٰ عسکری

ترجمہ: محمد جواد کرمی

تصحیح و تنظیم: کرمرضا خزلی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا). (سوره احزاب، آیه ۲۱)
به راستی که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) برای شما
اسوه و سرمشق نیکویی است، برای آنان که به خدا و روز
قیامت امید داشته و خدا را بسیار یاد می کنند.

مقدمه ناشر:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(الحمد لله رب العالمين كثيراً كما هو أهله، و الصلاة والسلام على محمد وآله الطيبين الطاهرين، سيما بقیة الله فی العالمین، واللعنة على أعدائهم ومخالفیهم و منكری فضائلهم).

همانا انبیای الهی و در پی ایشان اوصیای آنها و در دوران غیبت علمای دین گشایندگان راه و روشن کنندگان مسیر الی الله هستند. مثل آنها مانند ماه و ستارگان در شب تاریک و ظلمانی است. سوسو زنان هدایتگر جامانندگان در راهند.

انبیا و اوصیای ایشان طلیعه داران این مکتبند. علما و فقهاء پیروان ایشانند در دوران غیبت در شناسایی سیره انبیا و اوصیا که حقیقت اسلام است و در اعمال و حرکات و گفتار آنان تجسم شده است. این علما و فقهاء هستند که سره و ناسره را از هم جدا کرده و به کنکاش در حقیقت اسلام پرداخته و آن را در اختیار مردم قرار می دهند تا آنان را از غرق شدن در گرداب جهالت نجات دهند.

حضرت آیت الله علامه عسکری یکی از این شخصیت‌های نادر در جامعه اسلامی تشیع است که عمر شریف و با برکت خود را در تحقیق و تدبر در شناخت اسلام مکتب **اهل بیت (علیهم السلام)** گذرانده است. ایشان مباحث دینی را از جایگاه برخورد‌های سطحی به عمق تحقیق علمی کشاند و به دور از تعصبات مذهبی و با ادله مورد قبول دو مکتب **اهل بیت (علیهم السلام)** و مکتب خلفا به دفاع از مذهب تشیع پرداخت.

بدین سبب تألیفات معظم له در سراسر جهان اسلام اشتها خاصی یافته و به زبانهای مختلف ترجمه و منتشر گردیده است.

کتاب حاضر تدوین شده هفده جزوه بر گستره کتاب و سنت است که در سالهای قبل به صورت مجزا و در قطع جیبی چاپ گردیده است و شامل بررسی و پاسخهای جامع و مانع ایشان از مصادر و کتب معتبر اهل سنت به مسائل مطرح شده آنها علیه مکتب **اهل بیت (علیهم السلام)** است.

موسسه علمی فرهنگی علامه عسکری در جهت حمایت مادی و معنوی از فعالیتهای و آثار علامه عسکری و گسترش هرچه بیشتر دامنه این فعالیتهای در فعالیتهای در سطح جوامع اسلامی تشکیل شده است.

روابط عمومی موسسه علمی فرهنگی علامه عسکری

مقدمه

(وحدت بر محور کتاب و سنت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ
السَّلَامُ عَلَى أَصْحَابِهِ الطَّيِّبِينَ الْمَيَامِينِ).

ما مسلمانان یکپارچه، از درون و از راه مسائل اختلافی با خود به نزاع
برخاستیم و دشمنان اسلام از برون و از راهی که ندانستیم، وحدتمان را به
تفرقه و شوکتیمان را به ضعف کشاندند تا از دفاع ناتوانمان کردند و بر ما
چیرگی یافتند؛ در حالی که خدای سبحان فرموده است:

(وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ لَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَ تَذْهَبَ رِجْكُمْ) (۱)

خدا و پیامبرش را اطاعت کنید و با یکدیگر نزاع نکنید که ناتوان
شوید و قدرت و شوکت شما برود!

پاورقی:

۱- سوره انفال، آیه ۴۶.

آری:

(وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ) (۱)

هر مصیبتی به شما رسد، دستاورد خودتان است و خداوند بسیاری را نیز، می بخشد!

پس شایسته آن است که امروز و هر روز، به « کتاب و سنت » بازگردیم و وحدت کلمه خود را بر محور « کتاب و سنت » باز یابیم که خدای متعال می فرماید:

(فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ) (۲)

اگر در چیزی نزاع کردید [حکم] آن را به خدا و رسول بازگردانید.

ما نیز، در این سلسله از بحثها به « کتاب و سنت » مراجعه کرده و ابزار روشنگر راهنما در مسائل مورد اختلاف را از « کتاب و سنت » می گیریم تا به اذن خدای متعال بار دیگر وسیله وحدت کلمه و یکپارچگی شود. امیدواریم دانشمندان و متفکران اسلامی نیز، در این میدان با ما همراهی نموده و دیدگاههای خود را برای ما ارسال دارند.

سید مرتضی عسکری

پاورقی:

۱- سوره شوری، آیه ۳۰.

۲- سوره نساء، آیه ۵۹.

صلوات بر محمد و آل محمد

*****

فضیلت صلوات بر پیامبر و آل او (صلی الله علیه و آله)

۱- در کنز العمال از حسن از پیامبر خدا روایت کند که فرمود:

(أَكْثِرُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ عَلَيَّ مَغْفِرَةٌ لِدُنُوبِكُمْ).

صلوات بر من را بسیار کنید، زیرا، صلوات شما بر من مایه
آمزش گناهانتان است. (۱)

۲- نیز، از ابودرداء از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) است که فرمود:

(مَنْ صَلَّى عَلَيَّ حِينَ يُصْبِحُ عَشْرًا وَ حِينَ يُمَسِّي عَشْرًا أَذْرَكَتُهُ
شَفَاعَتِي).

کسی که در هر صبح و شام ده بار بر من صلوات فرستد،
شفاعت من او را فرا گیرد. (۲)

پاورقی:

۱- کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۶.

۲- همان، ص ۴۳۹.

۳- از سهل بن سعد آورده است:

(قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و آله) فَإِذَا بِأَبِي طَلْحَةَ، فَقَامَ إِلَيْهِ فَتَلَقَّاهُ فَقَالَ: يَا أَبَى أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لَأَرَى السُّرُورَ فِي وَجْهِكَ، قَالَ (صلى الله عليه و آله): « أَتَانِي جَبْرِئِيلُ أَنْفَأَ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدًا مَنْ صَلَّى عَلَيْكَ مَرَّةً كَتَبَ اللَّهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَ مَحَى عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ وَ رَفَعَ لَهُ بِهَا عَشْرَ دَرَجَاتٍ »؛ رسول خدا (صلى الله عليه و آله) وارد شد که ابو طلحه به سوی او شتافت و از او استقبال کرد و گفت: « پدر و مادرم فدایت ای رسول خدا! چهره شما را مسرور می بینم ». فرمود: « جبرئیل به تازگی نزد من آمد و گفت: ای محمد! هر کس یک بار بر تو صلوات فرستد، خداوند، ده حسنه پاداشش داده، ده سیئه و بدی را از او زدوده و ده درجه بالایش می برد. (۱)

پاورقی:

۱- همان، ج ۱، ص ۴۳۶، ۴۴۷ و ج ۲، ص ۱۷۹. این روایت از زبان ابوطلحه با این زیادت آمده است: « و فرشته به او فرستنده صلوات همان را گوید که به شما گفته است. گفتم: ای جبرئیل! این فرشته کیست؟ گفت: خدای عز و جل از هنگامی که شما را آفریده تا زمانی که مبعوثان کرده و فرشته را بر شما گماشته است؛ هیچ یک از امت شما بر شما صلوات نفرستد مگر آنکه (فرشته به او) گوید: و تو! خداوند بر تو صلوات فرستاد ». کنز العمال، ج ۱؛ ص ۴۴۰، ۴۴۹ و ج ۲، ص ۱۸۱.

این روایت از سعید بن عمر انصاری و ابو بردة بن نیار و انس نیز آمده است. کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۸، ۴۴۸ - ۴۴۹؛ سنن نسائی، ج ۳، ص ۵۰؛ کتاب الصلاة، باب فضل صلوات بر پیامبر (صلى الله عليه و آله)؛ فرائد السمطين، ج ۱، ص ۲۴؛ تاریخ بغداد، ج ۸، ص ۲۸۱.

۴- در صحیح مسلم، سنن ترمذی، سنن نسائی، مسند احمد و غیر آن از ابو هریره آمده است (۱) که: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

(مَنْ صَلَّى عَلَىَّ وَاحِدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا).

هر کس یک صلوات بر من فرستد، خداوند ده بار بر او صلوات فرستد. (۲)

۵- در کنز العمال از عمار یاسر از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کند که فرمود:

(إِنَّ اللَّهَ أُعْطِيَ مَلَكًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ أَسْمَاعَ الْخَلْقِ، فَهُوَ قَائِمٌ عَلَى قَبْرِى إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا يُصَلِّى عَلَى أَحَدٍ صَلَاةً إِلَّا سَمَّاهُ بِاسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ صَلِّ عَلَيْكَ فَلَانُ بْنُ فُلَانٍ. وَقَدْ ضَمِنَ لِي رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ أَرَدُ عَلَيْهِ بِكُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا).

خداوند فرشته ای از فرشتگان را به اندازه همه مردم شنوائی داده و او تا روز قیامت بر قبر من ایستاده است. هیچ کس بر من صلواتی نمی فرستد مگر آنکه او را به نام و نام پدر معرفی کرده و گوید: ای محمد! فلانی پسر فلان بر تو صلوات فرستاد. پروردگار

پاورقی:

۱- عبارت از صحیح مسلم است.

۲- صحیح مسلم، ج ۱، ص ۳۰۶؛ کتاب الصلاة، باب صلوات بر پیامبر؛ سنن ترمذی، ج ۲، ص ۲۷۰. سنن نسائی، ج ۳، ص ۵۰. مسندطیاسی، ج ۱، ص ۲۸۳، حدیث ۲۱۲۲؛ ریاض الصالحین، ص ۳۸۱؛ اسباب التنزیل واحدی، ص ۲۵۰؛ در المنثور سیوطی، ج ۵، ص ۲۱۸؛ تفسیرقرطبی، ج ۱۴، ص ۲۹۴.

والای من ضمانت کرده که هر صلواتش را ده بار به او باز گردانم. (۱)

۶- در سنن ابوداود و ترمذی و نسائی و مسند احمد و مستدرک از فضالۀ بن عبید آورده اند که گفت: (۲)

(سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و آله) رَجُلًا يَدْعُو فِي الصَّلَاةِ وَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و آله)؛ «عَجَلٌ هَذَا» ثُمَّ دَعَا وَ قَالَ لَهُ وَ لِيُغَيِّرَهُ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ وَ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ ثُمَّ لِيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ (صلى الله عليه و آله) ثُمَّ لِيَدْعُ بَعْدَ مَا شَاءَ»).

رسول خدا (صلى الله عليه و آله) شنیدند مردی در نماز دعا می کند، ولی نه خدا را یاد کرد و نه صلوات بر پیامبر خدا (صلى الله عليه و آله) فرستاد. رسول الله (صلى الله عليه و آله) فرمودند: «او شتاب کرد» سپس وی را فرا خواند و به او و دیگران فرمود: «هر گاه یکی از شما نماز خواند، ابتدا حمد و ثنای الهی کند، سپس بر پیامبر خدا (صلى الله عليه و آله) صلوات فرستد، پس از آن هر چه خواست، از خدا بخواهد». (۳)

پاورقی:

۱- کنز العمال، ج ۱، ص ۴۴۸-۴۵۰.

۲- عبارت از ابو داود است.

۳- سنن ابو داود، ج ۲، ص ۷۷، حدیث ۱۴۸۰؛ سنن ترمذی، کتاب دعا، ج ۱۳، ص ۲۱. در روایت دیگر از همین باب آمده است: رسول خدا (صلى الله عليه و آله) به مردی که نماز خواند و برای خویش دعا کرد ولی نه خدا را سپاس گفت و نه بر پیامبر خدا صلوات فرستاد، فرمود: «ای نمازگزار! هرگاه نماز خواندی و نشستی، خدای را سپاس گوی و بر من صلوات فرست. سپس از او بخواه». آن حضرت به فرد دیگری که نماز گزارد و سپاس خدا گفت و صلوات بر پیامبر فرستاد، فرمود: «ای نمازگزار! دعا کن که اجابت می شود». مسند احمد، ج ۶، ص ۱۸؛ سنن نسائی، ج ۳، ص ۴۴؛ مستدرک حاکم، ج ۱، ص ۲۶۸؛ ریاض الصالحین نبوی، ص ۳۸۲.

۷- از سعد ساعدی از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آورده اند که فرمود:

(لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و آله)).

نماز کسی که بر پیامبر (صلی الله علیه و آله) صلوات نفرستد،

نماز نیست. (۱)

۸- از جابر از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کرده اند که فرمود:

(مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَى فَقَدْ شَقِيَ).

کسی که نام من نزد او برده شود و بر من صلوات نفرستد یقیناً

ستم کرده است. (۲)

۹- از امام حسین بن علی (علیهما السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه و

آله) روایت کرده اند که فرمود:

(مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَخَطِيَ الصَّلَاةَ عَلَى خَطِيءٍ طَرِيقَ الْجَنَّةِ).

کسی که نام من نزد او برده شود و صلوات بر مرا ندیده انگارد،

راه بهشت را ندیده انگاشته است. (۳)

پاورقی:

۱- سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۱۴۰، ۴۰۰.

۲- همان.

۳- کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۸ از طبرانی. همانند این حدیث را از ابن عباس نیز در، ج ۱، ص

۴۳۸ می بینید. و نیز در تفسیر درالمنثور، ج ۵، ص ۲۱۸؛ ابن ماجه، ص ۲۹۴.

۱۰- در مسند احمد و سنن ترمذی و غیر آن، از حسین بن علی (علیهما السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کرده اند که فرمود:

(الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَىَّ).

بخیل کسی است که نام من نزد او برده شود و بر من صلوات نفرستد. (۱)

چگونه بر پیامبر (صلی الله علیه و آله) صلوات بفرستیم؟

۱- در کنز العمال از امام علی بن ابی طالب (علیه السلام) روایت کند که فرمود:

(قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَ كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ؟ قَالَ: « قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ »).

پاورقی:

۱- مسند احمد، ج ۱، ص ۲۰۱؛ سنن ترمذی، کتاب دعا، ج ۱۳، ص ۶۲ - ۶۳؛ کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۷، از حسن که ظاهراً اشتباه است. زیرا مؤلف خود گفته است: این حدیث را از احمد و ترمذی و نسائی و ابن حبان روایت کرده اند. لذا باید از حسین (علیه السلام) باشد. همانند این حدیث را از عوف بن مالک و حسن و جابر و ابو هری ره و قتاده نیز، در کنز العمال، ج ۱، ص ۴۳۶ - ۴۳۸ و ۴۵۳ می یابید و نیز در تفسیر الدر المنثور، ج ۵، ص ۲۱۸؛ و ریاض الصالحین، ص ۳۸۲.

(اصحاب) گفتند: ای رسول خدا! چگونه بر شما صلوات فرستیم؟ فرمود: «بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، راستی را که تو ستوده و والائی، و بر محمد و آل محمد فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم فزونی دادی، راستی را که تو پسندیده و عظمائی». (۱)

۲- در صحیح مسلم، سنن ابو داود، ترمذی، نسائی، موطأ مالک، مسند احمد و سنن دارمی، از ابو مسعود انصاری روایت کنند که گفت:

«رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آمد و با ما در مجلس سعد بن عبادہ نشست. بشیر بن سعد ابونعمان بن بشیر به او گفت: ای رسول خدا! خداوند ما را فرمان داده تا بر شما صلوات فرستیم، چگونه بر شما صلوات فرستیم؟ راوی گوید: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) به گونه ای ساکت شد که ما آرزو کردیم ای کاش او چنین سؤالی نکرده بود. سپس فرمود: «بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم صلوات فرستادی، و بر محمد و آل محمد فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم در جهانیان فزونی دادی. راستی را که تو ستوده و والائی. سلام نیز همان گونه است که دانستید». (۲)

پاورقی:

۱- تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۷؛ کنز العمال، ج ۲، ص ۱۷۶.

۲- صحیح مسلم، کتاب الصلاة، ج ۱، ص ۳۰۵، حدیث ۶۷؛ سنن دارمی، ج ۱، ص ۳۱۰؛ سنن ابوداود، ج ۱، ص ۲۵۸، حدیث ۹۸۰؛ سنن نسائی، ج ۳، ص ۴۵ ۴۷؛ سنن ترمذی، کتاب تفسیر، تفسیر سوره احزاب، ج ۲، ص ۹۵؛ موطأ مالک، ج ۱، ص ۱۶۵ ۱۶۶؛ مسند احمد، ج ۵، ص ۲۷۴ و ج ۴، ص ۱۱۸؛ کنز العمال، ج ۲، ص ۱۸۲؛ تفسیر قرطبی، ج ۴، ص ۲۳۳؛ ج ۲، ص ۱۸۲؛ «»

۳- در صحیح بخاری، سنن نسائی و ابن ماجه و مسند احمد از ابو سعید خدری روایت کنند که گفت:

(قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا السَّلَامُ عَلَيْكَ قَدْ عَرَفْنَاهُ فَكَيْفَ الصَّلَاةُ؟ قَالَ: قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ).

گفتم ای رسول خدا! این سلام بر شما بود، آن را دانستیم، صلوات (بر شما) چگونه است؟ فرمود: بگوئید: خداوندا بر محمد بنده و رسول خودت صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم صلوات فرستادی و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم برکت و فزونی دادی. (۱)

۴- در تفسیر طبری و سیوطی از ابن عباس آورده اند:

(فَقُلْنَا أَوْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ عَلِمْنَا السَّلَامَ عَلَيْكَ فَكَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ؟ فَقَالَ: «اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا

پاورقی:

«تفسیر قرطبی، ج ۴، ص ۲۳۳؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۶ - ۲۱۷؛ تفسیر ابن کثیر، ج ۳، ص ۵۰۸؛ تفسیر خازن، ج ۳، ص ۴۷۷؛ مستدرک الصحیحین، ج ۱، ص ۲۶۸؛ سنن بیہقی، ج ۲، ص ۳۷۸.

۱- صحیح بخاری، کتاب تفسیر، تفسیر سوره احزاب، ج ۳، ص ۱۱۹ و کتاب دعوات، ج ۴، ص ۷۲؛ سنن نسائی، ج ۳، ص ۴۹؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۲۹۲؛ حدیث ۹۰۲؛ مسند احمد، ج ۳، ص ۴۷؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۷.

صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

پس گفتیم یا گفتند: ای رسول خدا! سلام بر شما را دانستیم، صلوات بر شما چگونه است؟ فرمود: «خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، همانا تو ستوده و والائی، و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت و فزونی دادی، راستی را که تو پسندیده و والائی». (۱)

۵- در سنن نسائی از زید بن خارجه از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کند که فرمود:

(صَلُّوا عَلَيَّ وَ اجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَ قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

بر من صلوات فرستید و در دعا بکوشید و بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، و بر محمد و آل محمد فزونی بخش. همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم فزونی دادی. راستی را که تو ستوده و والائی. (۲)

پاورقی:

۱- تفسیر طبری، تفسیر سوره احزاب، ج ۲۲، ص ۳۱؛ تفسیر درالمنثور، ج ۵، ص ۲۱۶.

۲- سنن نسائی، کتاب سهو، ج ۳، ص ۴۹.

۶- در سنن نسائی و مسند احمد از ابوطلحه روایت کنند که گفت:

قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ؟ قَالَ: (قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ آلِ اِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ آلِ اِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ).

گفتیم: ای رسول خدا! صلوات بر شما چگونه است؟ فرمود: « بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، راستی را که تو ستوده و والائی و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت و فزونی دادی، راستی را که تو پسندیده و عظمائی ». »

در روایت دیگری چنین است:

مردی نزد رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آمد و گفت: ای رسول خدا! چگونه بر شما صلوات فرستیم؟ فرمود: بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست. همان گونه که بر ابراهیم صلوات فرستادی، راستی را که تو ستوده و والائی و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم برکت و فزونی دادی، راستی را که تو پسندیده و عظمائی. (۱)

پاورقی:

۱- همان، ص ۴۸؛ مسند احمد، ج ۱، ص ۱۶۲.

۷- در کنز العمال از طلحه روایت کنند که گفت:

قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ عَلِمْنَا كَيْفَ السَّلَامِ عَلَيْكَ، فَكَيْفَ الصَّلَاةِ عَلَيْكَ؟ قَالَ: (قولوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ).

گفتیم: ای رسول خدا!! چگونگی سلام بر شما را دانستیم، صلوات بر شما چگونه است؟ فرمود: « بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و بر آل ابراهیم صلوات فرستادی و برکت و فزونی بخشیدی، راستی را که تو ستوده و والائی». (۱)

۸- در صحیح بخاری و مسلم، سنن ابو داود و دارمی و نسائی و ترمذی و ابن ماجه، مسند احمد، تفسیر طبری و سیوطی از کعب ابن عجره روایت کنند که گفت:

كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله) إِذْ جَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ: قَدْ عَلِمْنَا كَيْفَ نَسَلُكَ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَيْفَ نَصَلِّيْكَ عَلَيْكَ؟ قَالَ: (قولوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ).

پاورقی:

۱- کنز العمال، ج ۲، ص ۱۷۶؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۶.

نزد پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) نشسته بودم که مردی آمد و گفت: ای رسول خدا! ما چگونه سلام کردن بر شما را دانستیم، چگونه بر شما صلوات فرستیم؟ فرمود: بگوئید: « خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، راستی را که تو پسندیده و والائی. خداوندا بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت و فزونی دادی، راستی را که تو ستوده و عظمائی». (۲۳)

۹- در مسند احمد و درالمنثور سیوطی از برده خزاعی از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کنند که فرمود:

(قُولُوا: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا جَعَلْتَهَا عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ).
 بگوئید: خداوندا صلوات و رحمت و برکت را بر محمد و آل محمد ارزانی بخش، همان گونه که آنها را بر ابراهیم ارزانی داشتی، راستی را که تو ستوده و والائی. (۲)

پاورقی:

-
- ۱- صحیح بخاری، کتاب بدء الخلق، ج ۲، ص ۱۵۹ - ۱۶۰ و کتاب تفسیر، تفسیر سوره احزاب، ج ۳، ص ۱۱۹ و کتاب الدعوات، ج ۴، ص ۷۲؛ صحیح مسلم، کتاب صلاة، ج ۱، ص ۳۰۵، حدیث ۶۶؛ سنن ابو داود، ج ۱، ص ۲۵۷، حدیث ۹۷۶؛ سنن دارمی، ج ۱، ص ۳۰۹؛ سنن نسائی، ج ۳، ص ۴۷ - ۴۸؛ سنن ترمذی، ج ۲، ص ۲۶۸؛ سنن ابن ماجه، حدیث ۹۰۴. مسند احمد، ج ۴، ص ۲۴۱ - ۲۴۴؛ تفسیر طبری، ج ۲۲، ص ۳۱؛ تفسیر قرطبی، ج ۱۴، ص ۳۳۴؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۵ - ۲۱۶؛ کنز العمال، ج ۲، ص ۱۸۰؛ تفسیر ابن کثیر، ج ۳، ص ۵۰۷.
  - ۲- مسند احمد، ج ۵، ص ۳۵۳؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۸؛ کنز العمال، ج ۱، ص ۴۴۲.

۱۰- در کنزالعمال از محمد بن عبدالله بن زید از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) روایت کند که فرمود:

(قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ فِي الْعَالَمِيْنَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ، وَ السَّلَامُ كَمَا عَلَّمْتُمْ).

بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم صلوات فرستادی، و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم در جهانیان برکت و فزونی دادی، راستی را که تو ستوده و والائی. سلام نیز همان گونه است که دانستید. (۱)

۱۱- طبری و سیوطی از ابراهیم در ذیل آیه شریفه: « اِنَّ اللّٰهَ وَ مَلَائِكَتَهُ... » آورده اند که:

(قَالُوا يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ! هَذَا السَّلَامُ قَدْ عَرَفْنَاهُ، فَكَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ؟ فَقَالَ: (قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُوْلِكَ وَ اَهْلِ بَيْتِيْ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ).

گفتند: ای رسول خدا! این سلام را دانستیم، صلوات بر شما چگونه است؟ فرمود: « بگوئید: خداوندا بر محمد بنده و رسولت و اهل بیت او صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم صلوات فرستادی، راستی را که تو ستوده و والائی ». (۲)

پاورقی:

۱- کنزالعمال، ج ۱، ص ۴۴۲.

۲- تفسیر طبری، ج ۲، ص ۳۲؛ تفسیر در المنثور، ج ۵، ص ۲۱۶.

۱۲- در کنز العمال از ام المؤمنین عایشه روایت کند که گفت:

قَالَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَرْنَا أَنْ نَكْثِرَ الصَّلَاةَ عَلَيْكَ فِي اللَّيْلَةِ الْغَرَاءِ وَالْيَوْمِ الْأَزْهَرِ وَأَحَبُّ مَا صَلَّيْنَا عَلَيْكَ كَمَا تُحِبُّ، قَالَ: (قُولُوا: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ كَمَا رَحِمْتَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، وَ أَمَّا السَّلَامُ فَقَدْ عَرَفْتُمْ كَيْفَ هُوَ).

صحابه پیامبر گفتند: ای رسول خدا! فرموده شدیم تا در شب تار و روز روشن، صلوات بر شما را بسیار کنیم. (چه زیباست که) محبوب ترین صلوات ما بر شما به گونه ای باشد که دوست می دارید، فرمود: بگوئید: خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، و محمد و آل محمد را ببخشای، همان گونه که ابراهیم و آل ابراهیم را بخشودی، و بر محمد و آل محمد برکت و فزونی بخش، همان گونه که بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت و فزونی دادی، راستی را که تو ستوده و والائی. اما کیفیت سلام را که خود دانستید. (۱)

پاورقی:

۱- کنز العمال، ج ۲، ص ۱۸۲ و ج ۱، ص ۴۳.

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ

ساعت: ۱۰/۵۶

روز: پنجشنبه

۲۰ / خرداد ماه / ۱۳۹۵

کرمرضا خزلی

یار مهربان

www.bagheminoo.com

baghemino.1339@gmail.com

[Tel:09125411283-09356411283](tel:09125411283-09356411283)

کمرضا خانی